

PŘEMYSL ORÁČ

Podobnou roli jako bájný praotec Čech, jenž dal jméno naší zemi a jejím obyvatelům, sehrál v české společnosti – od středověku až po 20. století – legendární Přemysl Oráč. Jak to, že oráč ze Stadice dosedl podle pověsti jednoho dne na český knížecí trůn? Informátorem nám budiž Kosmas. Podle tohoto kronikáře žili dávní Čechové v jakémsi „zlatém věku“, neznajíce majetku ani zákonů. Teprve postupně se mezi nimi objevila touha po bohatství a jmění. Tento zvrát však přinesl potřebu mít vážené osoby – soudce, kteří by řešili jednotlivé spory a nepravosti. Mezi nimi vynikl Krok, po jehož smrti si lid vybral za nástupce jednu z jeho dcer – Libuši, ženu s věšteckými schopnostmi. Když ale rozhodovala spor dvou bratrů o hranice jejich pozemků, jeden z nich se ohradil proti skutečnosti, že muže soudí žena. Všechny národy přece mají ve svém čele muže, jen Čechům vládne žena! Dotčená Libuše na druhý den svolala shromáždění, na kterém dle Kosmase rozhodla: „Aj, vyberte ze středu svého posly, nechť jdou na stranu severní, děla kněžna Libuše, za horami oněmi je říčka nevelká, Bílina zvaná. Na jejím břehu viděti jest vesnici, jež Stadice slove. Za vsí se úhor nachází – dvanáct kročejů zšíři, dvanáct kročejů zděli. Tam budoucí kníže váš oře se dvěma voly. Je-li vám libo, vezměte koně, řizu, plášť a přehozy a jděte tomu muži vzkaz vyříditi ode mne i lidu a přiveďte sobě knížete a mně manžela. Muž ten má jméno Přemysl. Jeho potomstvo bude vládnout této zemi na věky věkův.“ Poselstvo následující Libušina koně zamířilo ke vsi Stadice. A našlo orajícího muže, kterého poslové přivedli ihned do Prahy. Přemysl si vzal Libuši za ženu a ujal se vlády nad českou zemí. Česká středověká společnost dostala touto pověstí doklad o původu svých panovníků, moderní český národ pak odkaz na lidovost svých kořenů. Ovšem pověsti o oráčovi coby zakladateli vládnoucí dynastie se objevují i u jiných slovanských národů, ba doložitelné jsou také u germánských Gótů.

Jan Randák

